

IMMUNOSUPPRESSIVA BIJ IBD

FRANCISCUS GASTHUIS

Inleiding

Uw Maag-, Darm en leverarts (MDL-arts) heeft met u gesproken over het gebruik van medicijnen, zoals Imuran® (azathioprine), Puri-Nethol® (6-MP, 6-mercaptopurine) en Thiosix® (6-tioguanine, tioguanine). Deze middelen behoren tot de groep van immunosuppressiva. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke afweer onderdrukken. In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van deze medicijnen en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Deze folder is géén vervanging van de bijsluiter.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa (inflammatoire darmziekten) is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken, maar de op dit moment beschikbare medicijnen kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van, of stoppen met medicijnen, kunnen de klachten weer terugkomen.

Werking

Uw MDL-arts schrijft meestal Imuran®, Puri-Nethol® of Thiosix® voor, wanneer andere medicijnen niet of onvoldoende hebben geholpen of wanneer het niet lukt om langdurig Prednison gebruik af te bouwen.

Bij inflammatoire darmziekten wordt deze medicatie vaak als eerste afweer-onderdrukkend medicijn ingezet. Door het gebruik hiervan wordt de zogenoemde 'overactieve afweer' onderdrukt en daarmee de activiteit van de chronische darmontsteking. In hoge doseringen zijn deze middelen cytostatica, omdat ze de groei van de cellen remmen en snelgroeiende, woekerende cellen doden. De dosering is bij de

ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa echter veel lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen. Hierdoor zullen de bijverschijnselen ook minder vaak voorkomen en milder van aard zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat het mogelijk is dat de bijsluiter, die u van uw apotheek krijgt, gericht is op mensen met kwaadaardige aandoeningen.

Imuran®, Puri-Nethol® of Thiosix® moet veelal twee tot drie maanden worden gebruikt voordat het effect merkbaar is. Daarom gaat u wellicht, in overleg met uw MDL-arts, in eerste instantie door met de medicatie die u al eerder gebruikte. Wanneer blijkt dat u goed op het nieuwe middel reageert en er geen bijwerkingen optreden, kunnen deze middelen langdurig (jaren) worden gebruikt.

Voorzorgsmaatregelen

Aangezien deze medicatie soms schadelijk kan zijn voor de lever en voor de aanmaak van de bloedlichaampjes, wordt voor aanvang van de therapie bloed bij u afgenomen om uw leverfunctie en de aanmaak van de bloedlichaampjes te controleren. Tijdens de therapie wordt uw bloed regelmatig hierop gecontroleerd.

Zes tot twaalf maanden na de start wordt in het algemeen ter controle een darmonderzoek (colonoscopie) uitgevoerd.

Doseringen

De dosis is onder andere afhankelijk van uw lichaamsgewicht. Gebruik altijd de dosering die uw arts u heeft voorgeschreven en nooit meer of minder.

Inname

Imuran®, Puri-Nethol® of Thiosix® dient u tijdens of direct na de maaltijd in te nemen. Als u vergeten bent de tabletten in te nemen, neem ze dan op een later tijdstip nog dezelfde dag in. Als u er de volgende dag achter komt dat u ze vergeten bent, neemt u ze dan niet alsnog in en neem de medicijnen in zoals u gewend bent. Indien u misselijk wordt van deze medicijnen adviseren wij u de tabletten over de dag te verdelen, of 's avonds voor het slapen gaan in te nemen.

Bijwerkingen

Over het algemeen worden deze middelen goed verdragen. De meeste bijwerkingen treden op in de eerste dagen na het starten. U kunt dan last krijgen van een verminderde eetlust, misselijkheid, braken of diarree.

Gebruikt u deze medicatie voor langere tijd, dan heeft u een kleine kans op de volgende bijwerkingen:

- Infecties zoals tandvleesontsteking of keelpijn in combinatie met koorts. Dit wordt veroorzaakt door het remmende effect van het geneesmiddel op het beenmerg, waar de bloedcellen worden gemaakt. Hierdoor kan een storing in de aanmaak van de witte bloedcellen optreden. Dit wordt gecontroleerd bij het bloedonderzoek.
- Wratten veroorzaakt door een virus. U bent door uw verminderde afweer gevoeliger voor dit virus.
- Spontane blauwe plekken en/of regelmatige bloedneuzen. Dit kan het gevolg zijn van een verminderde aanmaak van bloedplaatjes.
- Leverfunctiestoornissen. Dit kan resulteren in een gele verkleuring van het oogwit en de huid.
- Buikklasten die u niet in verband kunt brengen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa. In zeldzame gevallen treedt in het begin van de behandeling een koortsreactie of een alveesklierontsteking (pancreatitis) op.

Mocht u last krijgen van bijwerkingen of klachten als koorts, koude rillingen, geelzucht, hevig braken, blauwe plekken, bloedneuzen of hevige (buik)pijn neemt u dan contact op met uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige. Stop dan zekerheidshalve met de medicatie.

Neem buiten kantooruren contact op met de dienstdoende arts van de spoedeisende hulp van het ziekenhuis. Omdat deze geneesmiddelen de afweer verminderen, bent u meer vatbaar voor infecties. Vermijd daarom nauw contact met mensen die een infectie (bijvoorbeeld griep) doormaken.

Interacties met andere geneesmiddelen

Als u ook urinezuur-verlagende middelen gebruikt (middelen tegen jicht, bijvoorbeeld allopurinol, Zyloric®) vragen wij u uw MDL-arts hiervan op de hoogte te stellen. Gebruikt u bloedverdunners, meld het gebruik van Imuran®, Puri-Nethol® of Thiosix® dan aan de trombosedienst/STAR.

Interactie met andere stoffen

Wees voorzichtig met alcohol. Alcohol verhoogt de kans op leverafwijkingen bij gelijktijdig gebruik van deze medicatie.

Vaccinaties

Meld altijd aan de arts dat u Imuran®, Puri-Nethol® of Thiosix® gebruikt. Het kan de werkzaamheid van sommige soorten vaccins verminderen. Vaccinatie met een verzwakt levend vaccin, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG mag niet toegepast worden tijdens het gebruik hiervan. Overleg met uw arts indien u moet worden gevaccineerd.

Vruchtbaarheid en zwangerschap

Voor zover bekend hebben deze geneesmiddelen geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen.

Het is wel erg belangrijk om uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige te informeren als u een zwangerschap overweegt of al zwanger bent. Het is zeer belangrijk dat de ontsteking zo rustig mogelijk is. In het algemeen wordt geprobeerd om medicijngebruik tijdens de zwangerschap te vermijden. Toch is het vaak juist nodig om tijdens de zwangerschap met medicatie, voor een chronische darmontsteking, door te gaan. Een opvlamming van de ziekte is namelijk schadelijker voor moeder en kind dan de behandeling met medicijnen. Imuran®, Puri-Nethol® en Thiosix® kunnen veilig worden gebruikt tijdens de zwangerschap. De kans op aangeboren afwijkingen is niet verhoogd.

Borstvoeding

Er zijn onvoldoende gegevens bekend over de veiligheid van deze geneesmiddelen bij het geven van borstvoeding. Alhoewel deze medicatie maar in kleine hoeveelheden in de moedermelk terecht komt, wordt het gebruik tijdens de borstvoedingsperiode meestal afgeraden. Bespreek dit met uw MDL-arts.

Te nemen maatregelen

Imuran®, Puri-Nethol® en Thiosix® zijn onder andere geregistreerd voor de behandeling van leukemie (bloedkanker). Vandaar dat u in de bijsluiter strenge hygiënische adviezen aantreft. In de (veel lagere) dosering waarin deze medicatie wordt gebruikt in de behandeling van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa volstaat u met normale hygiëne.

Ziet u bij het openmaken van de verpakking kapotte tabletten?

Sluit de verpakking dan weer goed en breng deze terug naar de apotheek. Voorkom dat poeder van de tabletten zich door het huis verspreidt, anders kunnen uw huisgenoten er mee in aanraking komen. Krijgt u wat poeder uit gebroken tabletten op uw huid of in uw ogen? Was uw huid dan goed af. Spoel uw ogen met veel water.

Zonlicht en uv-straling

Patiënten die deze middelen gebruiken, kunnen een verhoogd risico lopen op huidproblemen, waaronder huidkanker (met name basaal cel carcinoom). Basaal-cel-carcinoom is een relatief onschuldig huidtumortje dat zich manifesteert als een bobbeltje dat langzaam groeit. Het geeft geen uitzaaiingen en kan door een dermatoloog of plastisch chirurg worden verwijderd. Vermijd daarom een te grote blootstelling aan zonlicht en uv-straling. Gebruik zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor. Wij raden het gebruik van een zonnebank af.

Andere risico's

Imuran®, Puri-Nethol® en Thiosix® zijn ook geassocieerd met een verhoogde kans op het ontstaan van lymfklierkanker. Dit is een zeer zeldzame complicatie/aandoening.

Vragen?

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met de maag,- darm,- en leververpleegkundige. U kunt voor het verpleegkundig spreekuur telefonisch contact opnemen op werkdagen van 8.30 tot 9.30 uur via telefoonnummer 010 – 461 6436.

*Mei 2017
1256*